

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. (Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanja naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

„Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Nekoliko luči.

Iz krogov „Hrvatsko-slovenskega kluba“ nam dohaja sledeči dopis:

„Slovenec“ trdi pri vsaki priliki, da se „Hrv.-slov. klub“ ponuja, da prisi in prilično, da bi ga Šusteršičev „Slavisches Centrum“ vsprejel v svoje okrilje. Da se temu zavijanju konec stori, prijavitimo pisma, ki so se v tem oziru menjala.

„Hrv.-slov. klub“ je, želeč, da bi hrvatski in slovenski poslanci združeni v jednom klubu delovali, sklenil in odposlal sledeči dopis na „Slav. Centrum“:

„Hrv.-slov. klub“ je v svoji današnji seji sklenil, klubu „Slavisches Centrum“ naznaniti, da je pripravljen z njim stopiti na skupni razgovor, pri katerem naj bi se razpravljalo o združenju obeh klubov.

„Hrv.-slov. klub“ pričakuje od kluba „Slavisches Centrum“ naznanilo, kdaj in kje naj bi se ta sestanek vršil.

Na ta poziv prejel je „hrv.-slov. klub“ sledeči odgovor:

„Odzivom na cenjeni dopis z dne 14. t. m. čast mi je v smislu sklepa „Slovanskega centra“ z dne 16. t. m. slavnemu „hrvatsko-slovenskem klubu“ javiti sledeče:

1. Skupna seja obeh klubov je iz znanih vzrokov nemogoča.

2. „Slovanski centrum“ smatra kot umestno, da se skuša doseči sporazumno postopanje obeh klubov v narodnih vprašanjih. Načelstvo „Slovanskega centra“ je poblaščno in pripravljeno, v tem pogledu pogajati se z načelstvom slavne „hrvatsko-slovenskega kluba“.

Opomba uredništva: Iz teh dopisov izbaja prvič predrzno zavijanje „Slovenca“, ki postopa gotovo v soglasju s „Slavisches Centrum“ in to zato, da bi obudil mnenje, da je „Slavisches Centrum“ z vsemi svojimi Szajerji odličen klub, v katerem bivati si mora vsak v čast šteti, nasproti pa da je „hrvatsko-slovenski klub“ „la bella compagna“ („Slovenec“ 15. t. m.), čeravno so v njem vsi, reci vsi, hrvatski poslanci. Drugič izbaja iz tega, da Šusteršič

po nikakem noče skupnega kluba, ker bi v tem slučaju ne imel komu načelovati.

Šolo nam zapirajo.

Naučno ministrstvo je izdalo na vse srednje šole naredbo, ki ima sicer na sebi dober namen in je v nekaterih deželah gotovo tudi jako umestna, ki pa zamore postati za našo slovensko mladino uprav usodnega pomena.

Ta ministrska naredba določa namreč, da se mora pri vzprejemnih skušnjah v srednje šole opustiti dosedanja praksa prizanesljivosti in da se mora postopati z vso strogostjo, tako da se v srednje šole ne bodo več vzprejemali dijaki, ki ne dokažejo tistega znanja, katero se mora po veljavnih prepisih zahtevati.

Kakor računano, je namen te naredbe dober, zakaj v srednje šole sili vse polno taci elementov, ki vanje ne spadajo, in tudi umestna je ta naredba, posebno tam, koder je dovolj meščanskih in strokovnih šol, a vzlic temu silijo v srednje šole tudi taki, ki nimajo namena se posvetiti stu dijam, nego hočejo le nekaj let obiskovati srednjo šolo, potem pa se posvetiti poklicu, ki srednješolske omike nikakor ne zahteva.

Pri nas na Slovenskem vlada v tem oziru posebno velika mizerija, zakaj kdor si hoče pri nas pridobiti le nekoliko več splošne omike in splošnega znanja, mora iti hočeš nočeš v srednjo šolo in to samo zategadelj, ker drugih izobraževališč ni.

Vsled omenjene ministrske naredbe preti nam škoda v dveh ozirih, in zato se nam zdi umestno, opozoriti na to naredbo vse tiste, ki imajo vpliv, da nje dobesedno izvrševanje preprečijo.

Škoda nam preti v prvi vrsti vsled tega, ker se po tej naredbi tudi nadarjenim in marljivim dijakom zapre vstop v srednje šole povsod tam, koder so srednje šole samo nemške, koder je že v prvih razredih nemščina izključni učni jezik. Tak zavod je ljubljanska realka, tako so urejene državne

srednje šole v Trstu, v Gorici in v Pulju. Ako se bo ministrska naredba strogo izvrševala, potem bodo ti zavodi slovenskim mladeničem sploh zaprti, zakaj tisti slovenski mladeniči, ki so nemškega jezika popolnoma zmožni, so prave bele vrane. Ker je samo ob sebi umevno, da se bo pri vzprejemnih skušnjah pred vsem gledalo na znanje učnega jezika, je gotovo, da se bodo slovenski mladeniči kar trumoma odklanjali, a kake posledice bo to imelo, si je lahko misliti.

Pa še drugo posledico bo imela rečena naredba, zakaj vsled nje se utegne splošna omika kolikor toliko znižati. Vsled pomanjkanja meščanskih, obrtnih, trgovskih in sploh strokovnih šol ne morejo tisti, ki bi si radi pridobili nekaj več omike, če tudi se nečejo posvetiti študijam, nikamor drugam, kakor v srednje šole, a če se jim te vsled pretiranih zahtev pri vzprejemnem izpitu zapro, nimajo kam iti, nego zopet v ljudsko šolo ali pa kar v tisti poklic, kateremu so namenjeni.

Mi nikakor ne dvomimo, da bo ministrska naredba na Češkem, na Moravskem, v Šieziji, na Dolenjem Avstrijskem jako dobro uplivala, ter se bodo vsled nje srednje šole zopet povsem posvetile njihovemu pravemu namenu. Pri nas na Slovenskem pa so razmere drugačne, in bo ta naredba rodila jako slabih posledic. Ako bi nam učna uprava dala potrebnih strokovnih šol, ako bi se ustanovile že davno zahtevane meščanske šole, in ako bi se na ljubljanski realki in na drugih tudi Slovincem namenjenih srednjih šolah poskrbelo za slovenski pouk vsaj tako, kakor je na I. državni gimnaziji ljubljanski, kjer obstoje za slovenske dijake paralelke s slovenskim učnim jezikom, potem bi mi ministrsko naredbo o vzprejemnih izpiti z veseljem pozdravili, ali pri obstoječih razmerah tega na noben način ne moremo, nego moramo zahtevati, da se pri vzprejemnih izpiti za srednje šole v polni meri uvažujejo navedene okolnosti.

V Ljubljani, 22. marca.

Zopet obstrukcija?

V včerajšnji tajni seji je posl. Schönerer imenom vsenemske zveze naznanil, da se začne v parlamentu zopet obstrukcija, in sicer radi tega, ker predsednik Vetter cenzurira interpelacije ter jih obsoja, da se ne smejo čitati razen v tajni seji. Schönerer je že v včerajšnji tajni seji sklical člane vsenemske zveze, ki šteje menda 22 članov, k posvetovanju. Baje se je sklenilo, da se začne obstrukcija Schönerer-Wolfovih pristašev že danes. Schönerer bo predlagal nujno, naj se pozove vlada, da v olajšavo bede med rokodelci, kmeti in delavci dovoli pri davkih splošen popust. Vsenemska zveza bo zahtevala, da se sprejme ta nujni predlog v razpravo nemudoma. Wolf pa hoče po sprejemu predlogov radi ujm nujno predlagati, naj se § 493 k. r. črta. Zanimivo je, da so člani nemške narodne in napredne stranke odločno nastopili proti vsenemški zvezi ter jo obsojali, da trati čas svojimi nujnimi predlogi.

Rusko-angleški spor na Kitajskem.

Med Angleži in Rusi se je razvila največja napetost. V Tientsinu bi bilo prišlo skoraj do boja, in najvišji poveljnik Walderssee je moral energično posredovati. Povod sporu je dala železniška proga v Tientsinu, katero so hoteli Rusi začeti polagati, a so se temu uprli Angleži, kar so Rusi smatrali za kršenje svojih koncesij. Najnovejše brzojavke poročajo, da se je razpor polegel, in da so morali odnehati Angleži, ki so svoje posadke že zopet umaknili. Baje so krivi vsega zopet Kitajci, ki so dali koncesijo najprej Rusom in potem še Angležem za železniško progo v istem mestu. Bržčas se bodeta položili sedaj dve sporedni prog. Angleški listi so pisali že jako razburjeno, saj se je bilo bati, da dozori razpor do najhujšega. Rivaliziranje Anglije in Rusije na Kitajskem je zadobilo že prav nevaren značaj, a ruska diplomacija si je znala pomagati, da je brez boja dosegla vendarle uspeh. Angleži na Kitajskem Rusiji nikakor ne mo-

LISTEK.

Makar Čudra.

Ruski napisal Maksim Gorkij.

(Dalje.)

„Ali Lojko še ni nameril na takega dekleta.“

„V istini, naš brat je skrbel, da je nakrat zameglil oči deklet, a da mu niso pri tem ukradle srca ter mu povzročile teške boli. Tak je bil Lojko.“

„Rada pa se je obrnila v stran in zdehaje rekla: Ljudje so pripovedovali, da je pameten in smel — ali no, ljudje lažejo.“

„In odstranila se je.“

— Krasotica, ostre zobe imaš! je pomežiknil Lojko in stopil s konja. — Zdravstvujte, bratje! Glejte, tudi jaz sem vaš!

— Dobro nam došel! — je odgovoril Danilo. In poljubili so se, pokramljali ter legli končno spat. . . Sladko so spali. Ali zjutraj sem videl, da ima Zobar glavo ovezano. Kaj je bilo? Ko je spal, ga je udaril njegov konj s kopitom po glavi.

„E, e, e! Vedeli smo, kdo je ta konj, pa se mu smejali v brk, tudi Danilo se je smejal. Kaj? torej Lojko ni bil vreden Rade? No, menda že ne! Ako dekle ni dobro, je njena duša majhna in plitka, in

makar obesi ji na vrat pud zlata, ona vendarle ne bo boljša, kakor je. Pa, dobro!

„Živeli smo, da živimo na tem mestu, a prav v tistem času smo imeli neki lep posel, in Zobar nam je zdušno pomagal. To je bil tovariš! In moder je bil, kakor kak stavec, in dobro je znal svetovati, a umel je čitati ruski in madjarski. Čudno, kadar je začel govoriti — nikdo ni zaspal, kdor ga je slišal! A sviral je — naj me ubije grom z jasnega, ako je še kdo na tem svetu, ki bi znal na goslih prebirati tako, kakor Zobar! Če je zagodel samo enkrat z lokom po strunah, zadrželo ti je v prsih srce od sladkosti, a če je sviral dalje, zamperlo ti je srce, slušajoč ga, a on je igral ter se samo smehljal. Poslušajočemu njegove pesni se je človeku zahotelo, da se hkratu smeje in joka. Zdelo se ti je, kakor da pod lokom nekdo milo ječi, kakor da prosi pomoči, a v prsih ti je rezalo kot z nožem. Glej, stapa pripoveduje nebu bajke, tihe, žalostne bajke. Devica plaka, spremeljajoča dobrega junaka! Dobri junak kliče dekleta v steno na ljubezenski sestanek. In naenkrat — hej! Kakor grom grmi svobodna, živa pesen, a samo sonce, bi dejal, bi zaplesalo na nebu ob tej pesni! Tako je sviral, sokole moj!

„Vsaka žila tvojega telesa je čutila tako pesen, in postal si njen suženj. In če

bi bil takrat Lojko zapovedal: „Na nože, bratje!“ — mi bi, bogme, potegnili svoje nože in se pobili z onim, kogar bi bil določil on. Da, vse je mogel storiti s človekom, vsi so ga ljubili, živo ljubili, le Rada ni marala za tega mladeniča. A kaj, sreča bi bila, da ga ni samo zametala, ali ona se mu je očitno rogala. Hudo je zadela Zobarjevo srce, prav hudo! Lojko je škripal z zobmi, se vlekel za brke, in njegove oči so bile videti temnejše kot brezdnost; a kadar se je v njih zakresilo, gotovo te je bilo v dušo strah. . . A ponoči je šel smeli Lojko daleč v steno, in ondi so plakale njegove gosli do jutra, plakale so in zaplavale Zobarjevo svobodo. Mi pa smo ležali in razmišljevali: Kaj naj storimo? Vedeli smo, kadar se dva kamena krešeta drug ob drugega, se ne sme nihče postaviti mednju, sicer bi ga zmučkala. Tako je šla stvar dalje.

„Enkrat smo sedeli vsi skupaj in razpravljali o svojih poslih. Bilo nam je nekako težko pri duši. Danilo je naprosil Lojka: „Daj, Zobar, zapoj katero, da nam razveseliš dušo!“ — A on se je ozrl na Rado, ki je ležala nedaleč njega, z licem obrnjena proti nebu ter gledala kvišku; in zagodel je po strunah. Gosli so zapele tako, da bi človek mislil, e, to je v istini deklisko srce.“

In Lojko je zapel:

Hej — hep! V prsih ogenj mi gori
A stapa takó je široka!
Brzi moj konj kot veter hiti
Trda mi je roka!
Rada se je obrnila in se zasmejala
pevcu v lice.

On pa je zažarel kot rudeča zora.
Hej — leti — hoj! Hitro, družo ti!
Hočemo pač dalje poskočiti mi?
Stapa res z gosto meglo pokrita je
a svetlost žarna naju čaka že!
Hej — hop! Letimo, ubijmo dan,
Vzleti tja v višavo,
a ne bilo bi mi pravo,
da si grivo osmodiš,
če se v krasotico luno zaletiš!

„Kako je pel! Tako ne zna peti danes nihče! A Rada je dejala, kakor da cedf vodo:

— Pazi, Lojko, da se ne zaletiš previšoko, sicer padeš, zarineš z nosom v lužo ter si oblatiš brke!

„Lojko jo je pogledal kot divja zver, a rekel ni ničesar. Revež je drhtel ter začel zopet:

Hej — hop! Glej, se že dani,
midva pa spanju sva vdana.
Ej, ej! Rudeča gora dobi
naju v ognju srama!

— To je bila pesen! je dejal Danilo — take nisem slišal še nikdar! Naj si hudič napravi pipo iz mene, če nisem govoril istine! Stari Nur pa je gibal z ustnicama, stresal s pleči, in vsem nam je smela pesem Zobarjeva pretresla dušo.

rejo imponirati, ker imajo vse svoje čete v Južni Afriki in v Indiji. „Times“ je zategadelj svarila vlado, naj se izogne razkolu s Rusijo, kar je angleško ministrstvo tudi storilo. Napetost pa je ostala vzlic začasni poravnavi vendarle velika.

Vojna v Južni Afriki.

Pogajanja so se razbita, in angleška vlada nima poguma, predložiti zbornici dokumente glede konferenc Kitobenerja z Botho, dasi jih je imel Chamberlain že 19. t. m. v rokah. Da pomiré vsaj nekoliko sila razburjene Angleže, so raztrosili sedaj londonski listi preneumno laž, da misli Botha zase kapitulirati, ter da prigovarja svojim četam, naj se udado Angležem v malih od delkih. Botha se je baje zategadelj utaboril pri Middelburgu, kjer stoje tudi angleške čete. Buri bi Botho nedvomno nemudoma odstavili in najostreje kaznovali, ako bi v istini nameraval kaj takega, saj se mora tudi vrhovni poveljnik klanjati sklapu večine generalov ter bi bilo njegovo prigovarjanje četam, naj se udado, čisto navadno izdajstvo in očitno upor. Laž londonskih časopisov je torej eklatantna in naravnost bedasta. — Iz Durbanu poročajo, da so se Angleži morali umakniti iz garnizije Vrede ter se združiti s četami generala Campbella, ki se je po hudem boju z Buri vrnil v Standerton. Campbell je imel seboj 200 bolnikov in ranjencev. V bližini Standertona stoji več burskih oddelkov. Iz Kapstadta poročajo, da je nedavno v nekem boju padel brat Bothe, Filip Botha. Glede položaja Burav se poroča, da stoje glavne čete pod Louis Botho severno Middelburga. Kakor znano, je oddelk Frencha hotel Bothove čete uničiti oziroma pregnati na portugalsko ozemlje. Ali Botha se je umaknil proti severju in tistih več sto ujetnikov Frencha je bilo večinoma starcev, žensk in otrok, ki so živeli mirno na svojih farmah. Del Bothovih čet je pod Smutsovim vodstvom menda že predrl Frenchove čete in stoji pri Carolini. Oddelk Luke Meyerja se je umaknil v jugovzhodni kot Transvaala, kamor Angleži ne morejo slediti, ter odpošilja manjše čete v Natal. Na portugalski meji stoji Coester, pri Lydenburgu Viljoen in severno Pretorije pri Nylstroomu in Wurmabathu Paget. V jugozahodnjem Transvaalu stoji še vedno Delarey in jugozahodno Johannesburga Beyers. Neutrudljivi Dewet stoji v severnem Oranju, kjer se začne v kratkem zopet nanj lov. Kitchener sam bo poskusil zajeti Deweta. V Oranju stoje nadalje oddelki Hertzoga, Brandta, Pratoriusa, Steyna in Fourierja, v Kaplandiji sta pa Kruitzinger in Scheeper. Buri dobivajo baje vedno nove prostovoljce. „Daily Telegraph“ poročajo iz Amsterdama, da se je zbralo ondi 2000 prostovoljcev, ki se ukrcajo za Transvaal. Ojpeljejo se na trgovskih ladjah, ki pristanejo v Kapstadtu in v luki Port Elisabeth, odkoder jim bo lahko dospeti k Burom. 17. t. m. so Buri med Belfastom in Middelburgom razstrelili že 21. angleški to vorni vlak na tej progi.

— Prav tako je enkrat civilil komar, ko je hotel oponašati orlov krik, je dejala ona, kakor da nas ometava s snegom.

— Ali hočeš morda, Rada, da ti dam okusiti knuto? — Danilo se je sklonil nad njo, vrgel čepico ob tla, a ko je rekel to, je počrnel kot zemlja.

— Čakaj, Danilo! Ognjevitemu konju oteče gobec! Daj mi svojo hčerko za ženo!

— Dobro si povedal! se je zasmejal Danilo. Vzemi jo, ako moreš in hočeš!

— Dobro! Lojko se je dvignil ter dejal Radi: No, dekle, poslušaj me malo, a ne domišljaj si preveč! Nisem videl baš malo tvojih sester, nego mnogo! A nobena ni mojega srca zadela tako, kakor ti. Eh, Rada! Zasužnjila si mi dušo! A kaj hočeš? Kakor usojeno, tako bode — eh! Ni ga konja, na katerem bi mogel človek uteči sam pred seboj... Pri svojem poštenju, tebe hočem za ženo, glej, snubim te pred Bogom, pred tvojim očetom in pred vsemi temi ljudmi... No pazi, moji volji se ne sme upirati — vendarle sem svoboden človek in živeti hočem tako, kakor je volja mene! — In stopil je k njej, stisnil zobe, a oči so se mu kresale. Mi smo gledali, on pa ji je ponudil roko. Glej, smo mislili, Rada je obrznila konja stepe! — Ali enkrat smo videli, kako je zamahnil z rokami in udaril z zatilnikom ob zemljo!... (Dalje prih.)

Dopisi.

Z Olino, 21. marca. V nedeljo se je vršilo drugo javno predavanje viško-glinške čitalnice, na katerem je g. dr. Ivan Robida natančno razložil bistvo alkoholizma in njegove škodljive posledice. Škoda, da ni bilo več poslušalcev in zlasti takih, ki so se kroničnemu alkoholizmu udani, in katerih gotovo ne manjka v viški občini. Kdor je pazljivo poslušal predavanje, mu je moralo le-to seči globoko v srce, zlasti ob pretresujoči sliki pijanca, katero nam je gospod doktor tako živo narisal, da se je moral vsak zgražati nad to žalostno stranjo človeškega življenja. Gospod predavatelj je najprvo razložil akutni alkoholizem, kateremu smo več ali manj skoro vsi udani. To je navadna pijanost, v katero zaidejo ljudje, ki navadno nočejo biti pijani, ampak so le dobro razpoloženi. V pijanosti se pokaže jedro človeške osebnosti, surovost, bahatost in zavijanje besed, da se le pride do prepira. Pijan človek postane v prvih trenutkih prav vesel, veliko govori, toda njegove misli so plitve. Potem postane surovina, žali brez vzroka druge. G. doktor je prav dobro pobijal vero, da daje alkoholizem moč. Res je, da se v pijanosti zgodi več pretepev in pobojev, in da je marsikateri slabotnejši že ubil v pijanosti močnega človeka. Toda te moči ni pripisati alkoholizmu, ampak morda večji korajži, ki jo ima pijan človek. Prav dobro se da to primerjati konju, ki nikakor ne more izpeljati težkega bremena. Tu se ga udari z bičem in konj napne zadnje moči, in morda tudi izpelje breme. Ker se ga je udarilo z bičem, pa vendar ni bolj močan postal. Dalje nam je g. predavatelj podal žalostne in pretresujoče posledice kroničnega alkoholizma, n. pr. pijanci ne doživijo visoke starosti, so udani tuberkulozi, in zlasti živčnim boleznim. Vsak peti ali šesti, marsikateri tudi vsak tretji ali četrti bolnik v blaznicah je bil udan alkoholizmu, in radi njega prišel v blaznico. V jetniščnicah je do 30% alkoholikov. G. doktor je naslikal strašno sliko kroničnega pijanca, zlasti z ozirom na njegove rodbinske razmerje. Koliko trpe pri njem žena in otroci, pa tudi drugi! Njegov zarod nosi pečat histereje in metavice, marsikateri otrok je idijot. Tudi v nacionalno ekonomičnem oziru je pijanec zlo človeški družbi. Njegova produktivnosta je majhna, ruiniira rodbino, iz tega nastanejo stroški za občino in državo. Prostor mi ne dopušča, da bi obširneje navedel lepo predavanje, zlasti tudi žalostno sliko, koliko alkohola se na Kranjskem popije, kjer prednjači v tem oziru Gorenjska. G. doktor je tudi navedel, kako bi se lahko alkoholizem omejil in odpravil. V prvi vrsti je to naloga duhovščine in učiteljstva, za delavstvo naj se ustanove ljudske kavarne, v katerih naj bi se ne točil alkohol.

Temu poučnemu in tako zanimivemu predavanju je sledilo glasno odobravanje poslušalcev, in gospod čitalnični predsednik je iskreno zahvalil gosp. doktorja na njegovi požrtvovalnosti.

G. Kristan se je pri prostem razgovoru pečal s pijanstvom v človeški družbi z ozirom na različne stanovne. Razdelil je pijance v tri vrste, in govoril zlasti o vzrokih pijanstva v nižjih slojih. Družabni red je veliko kriv, dejal je govornik, da se nižje ljudstvo udaja pijančevanju. Ubogi delavec izprevidi, da pri svojem boremu zaslužku, ki ga ima, ne more preživeti svoje družine, zato se iz obupa uda pijančevanju, da vsaj nekoliko pozabi svojo bedo. G. Linhart je povdarjal, da se je pijančevanje v veliki meri šele takrat začelo, ko so kapitalisti začeli iz alkohola dobiček delati in v svoje namene izkoriščevati. Govornik se je nadalje pečal z abstinencijerji, in prav dobro razložil razne faze v razširjanju alkoholizma. Gosp. dr. Robida je na izvajanja g. Kristana odgovoril, da se mu prav neumestno zdi sklepati iz tega, če delavec malo zasluži, da se mora potem udati pijančevanju. Vsak razumen človek bode, če malo zasluži, v prvi vrsti gledal na to, da se veržno preživi, ne pa da bi šel in se to zapil, kar zasluži. Gotovo je torej to sklepanje neloogično. V istem smislu je govoril tudi gosp. Schweiger.

Iz Novega mesta, 20. marca. Uredništvo „Dolenjskih novic“ je torej prevzel naš kapiteljki vikar! List je seve s tem prišel na tako trdno podlago, kakor mu je dosedanji mirni urednik in lastnik J. Krajec ni mogel dati. — Sedaj pričakujemo

samo še, da se na to podlago vsedejo vsi dosedajni strokovni dopisovalci lista, da „Gospodarska organizacija“ kupi tudi Krajčevo tiskarno, ter da se tako našemu milostivemu prostu pripravi pot, po kateri zleze v jeseni v deželni zbor in ondi napravi boljše vode, kakor jo imamo sedaj obilo. Prošt med tem tudi postane iz začasnega predsednika pravi predsednik nameravane „vinarske zadruga“, tako da dobi v roke dva glavna elementa, s katerima nas bode pokoril.

Naši voditelji tak učinek pač pričakujejo, ker sicer bi se ganili, ako ne drugej vsaj v narodnih društvih, kjer je pregled tak-le:

Čitalnica molči postno; prej priljubljene gledališne igre so kar prenehale; ali zato, ker ni dobiti dovolj pobožnih? Naj bi g. dr. Marinko posodil vsaj: „Mline pod zemljo“.

Dolenjsko pevsko društvo bojda ne pride iz skušenj. Kako tudi saj jeden odbornik „mit deutscher Umgangsprache“ tlačani pri kazinskih plesih!

Povedali bi lahko še to in ono, ali za danes naj to zadošča. Vzbudilo bo itak hudo kri, dasi izvira iz najboljšega namena.

Iz Gorlj, 21. marca. Imenik naše na novo oživljene kmetijske zadrugnice kaže, da raste za njo zanimanje med našimi kmetovalci. Število družvenikov se je namreč tekom dveh mesecev podvojilo in danes imamo 46 pravih in 12 podpornih članov. Seveda imamo izvrstnega društvenega tajnika, ki zna vzbuditi zanimanje med ljudmi. Podružnica je naročila raznih semen, dreves in umetnih gnojil pri glavni družbi za več nego 600 K. Poleg tega pa še travnega semena za okroglih 100 K. — Preteklo nedeljo je predaval tajnik dr. Jan o oskrbovanju sadnih dreves. Prišli so vsi udje in so s pozornostjo sledili govornikovim besedam. Pokazal je praktično na mladem drevescu, kako se pravilno obreže, kako se cepi in obveže s slamo. Pokazal je svojo sadno sušilnico, katero je na svoje stroške naročil in povedal, kako se rabi. Poldrugo uro trajajoče razkazovanje nam je hitro minulo in le želimo, da nas gospod doktor kmalo zopet povabi na tako poučno predavanje.

S Polzele, 19. marca. Vsa čast, slava in občna pohvala gre našim vrlim sosedom v Št. Pavlu. Tamošnje bralno društvo ima več iztisov narodno-naprednih listov na razpolago. Suhoparnih, duhomornih ima le po eden komad. In tako je prav! To je določno znamenje, da more temu društvu mož načelnik biti, kateri je čistega poštenega in resnicoljubnega značaja. Mož, kateremu so svetohlinstvo, hinavščina in prilizovanje nezname stvari. Mož, kateri za pravo resno izobrazbo svojih ljudi skrbi. Vse drugače je pa pri nas na Polzeli. Tudi pri nas imamo bralno društvo. Pa — o joj! Načelnik našemu bralnemu društvu je veleznani č. gosp. župnik, kateri svojim bralcem s hinavskim in hujakalnim listom: „Slov. Gosp.“ in „Domoljubom“ oči zapira, da te vboje reve ne morejo ločiti resnice od laži, pravice od krivice. Neki gosti, črni oblak se vleče nad Polzele, zato je duševna tmina zelo opravičena. Zdaj pa vsak človek lahko ume, zakaj se poleti proti toči v oblake ne strelja. Č. g. župnik se namreč boji, da bi streljanje tisti gosti, črni oblak razpoldilo in tako bi se znalo zgoditi, da bi proti njegovi volji vendarle prijazno solnce prisijalo, pred katerim ima naš „gaspud“ veliki strah. Da se pa njegove ovčice ne razgubijo, zvezal jih je močno z vrvjo III. reda, ter jih pridno pokriva z svojim jezuitskim klobukom, kakor mačka svoje mlade pred mačekom. Mi še „Domovine“ ne smemo brati, kar nam je lani blagodšno dovolil ta naš „gaspud“. Mislimo, da komentara k temu ni treba.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22. marca.

— Častno občanstvo. Občinski odbor občine Trnovo pri Ilirski Bistrici imenoval je častnima članoma gg. Josipa Lenarčiča, tvorničarja na Vrhniki in Etb. Hen. Scholmayerja, nadlogarja na Mašunu, in to v priznanje zaslug, ki sta si jih pridobila za preložitve ceste Trnovo-Knežak.

— Promociji. Gospod VI. Levec, pravi član c. kr. savoda za avstrijsko zgo-

dovino na Dunaju, je bil dne 21. t. m. na vseučilišču v Gradcu promoviran za pravdnega doktorja. — V soboto, 23. t. m. bode na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava g. Leopold Žužek, sin deželno-sodnega svetnika Leop. Žužka iz Postojine. Čestitamo obema najiskrenejšo!

— Resnica oči kolje, ali župnik Dolinar in obč. volitve na Raki. Prejeli smo naslednji originalni popravek: Zahtevam, da po predpisu § 19. tiskovnega zakona v svojem listu objavite naslednji popravek notice „Občina Raka v Krškem okraju“ iz št. 64. „Slov. Naroda“ iz dne 18. marca 1901: Ni res, da sem se na vse načine trudil za Pfeiferjevo stranko, pritiskal na ljudi, kontroliral in popisoval pooblastila, ter bil prepričan, da mi je zmaga zagotovljena. Res pa je, da pri zadnjih občinskih volitvah ni šlo za nobeno stranko gospoda Vilhelma Pfeiferja. Ni res, da sem jaz, ko je bila volitev končana, ves jezen zmetal svoje „šrifte“ na kup in se poslovil s srditim klicem: Sakramenski hudič! Nasprotno je res, da sem se smijal, in poleg mene stoječim rekel: Če ne bom izvoljen, rad dam estrajh (vedro) vina! Raka, dne 21. marca 1901. Janez Dolinar, župnik na Raki. — Spoštovani gospod Janez Dolinar nam menda ne bo zameril, če povemo, da vse, kar trdi, smatramo za samo „farbarijo“. Izvedeli smo namreč od prič, kako se je pehal za volitve in ravno tako imamo prič, ki so slišale njegovega „sakramenskega hudiča“. Originalnost zgoraj priobčenega popravka tiči v tem, da g. Janez Dolinar taji, česar se noben duhovnik ni tajil in da nekaj trdi, česar se noben duhovnik ni trdil. G. Janez Dolinar pravi, da ni nič agitiral. Ljubi gospod Janez Dolinar! Če Vas je sram, da ste agitirali, potem je mogoče, da se še poboljšate, ali — kaj bo škof rekel? Kaj ne veste, da je agitacija prva dolžnost duhovnikov in v kako zamero pride duhovnik, ki ne agitira? To je sreča, da samo v „popravku“ trdite, da niste agitirali, v resnici pa ste se pošteno trudili, kajti sicer bi se resno bali, da Vas zadene škofova nemilost. Še boljša je ta, da pravi gosp. Janez Dolinar, da je bil vesel svojega propada pri volitvah in še estrajh vina ponujal, ako pogori. Kaj tacega tudi še nismo doživeli in občudovali bi g. Janeza Dolinarja kot junaka, ko bi ne vedeli, da nas le „farba“. Najboljša pa je fajmoštrova trditve, da pri volitvah ni šlo za Pfeiferjevo stranko. Boj je bil mej napredno kmeto stranko in mej klerikalno stranko. Čudno je, zakaj protestira g. Dolinar, da se klerikalci imenujejo Pfeiferjeva stranka, ko je vendar Pfeifer državni in deželni poslanec te stranke. Ali se zdi župniku Dolinarju, da Pfeifer klerikalno stranko kompromitira, ali pa smatra Pfeiferja samo za nekakega stamozreca, ki ni vreden, da bi se po njem imenovala tista stranka, katero on oboje zastopa? Pojasnite nam, ljubi g. Dolinar, to uganjko...

— Zakaj peša vera? Z Goriškega se piše „Učiteljske mu Tovarišu“: „Poznam mladega in krepkega župnika, kateri o priliki rad tudi „na takt poskoči“, ki pa se tudi večkrat jako v poznih urah vrača od svojih pohodov, pa tudi iz krčme, a vendar noče hoditi poučevati veronauka v 20 minut oddaljeno šolo! Otroci morajo hoditi k njemu v cerkev. Kaj ni to oblastna komoditeta? Sedaj pa ravno ta župnik ni imel že štiri mesece veronauka. Vera peša? Kdo je vzrok? Nova šola! Sram vas bilo! Neki vikar, četudi krepak in zdrav, je imel v tem šolskem letu samo en mesec veronauka, otroci so bili tedaj blizu pet mesecev brez pouka v veronauku. Tudi to je jako značilno! Ni čuda, da ob birmi oznanjajo izpred altarja: ti in ti otroci morajo stati v ospredju, ti in ti pa naj se umaknejo daleč v ozadje. „To znajo, farbati“. Zur Vorstellung komme noch ein Gimpel. — Bil je na Vipavskem neki kaplan, ki se je ob vsaki mogoči priliki bahal: „Ali nisem fejš fant?“ Ta „fejš fant“ hodil je v šolo poučevati veronauka; a ker je bil večkrat sladkoginjen, je v šoli norel, a ne učil. Učil je tudi otroke prepevati „od nebeške občiti“. Posledica te učne metode je bila ta, da ni bilo neko leto v č. cerkvi prvega sv. obhajila. Pa kriče, vera peša.“

— Slovensko gledališče. Danes se bo igrala četrta izvorna drama v letošnji

sezoni: „Otok in Struga“. Dr. Tavčarjeva novela je doživela že dvoje dramati- zacij, kateri je oskrbel g. Ign. Borštnik, ne da bi bil mogel napraviti iz snovi dramo trajnostne veljave. Nocojšnja tretja drama- tizacija je bila na repertoarju že pred dvema letoma, a jo je g. dramaturg prostovoljno umaknil ter jo v tem času predelal iznova. Intendanca je resno poskrbela, da se vpri- zori „Otok in Struga“ z največjo skrbnostjo in natančnostjo. Vršilo se je zategadelj čim največ možno skušenj. Glavne vloge so: baron Konstantin Struški (g. Dobrovolny), Serafina (gđ. Růckova) grofinja Ana (gospa Danilova), grof Egon (gosp. Da- nilo), Zora, baronica Struška (gđ. Ogrinec) in Igla (g. Verovšek).

— Na korist dramskemu osebju se bodeta vršili po zaključeni gledališki sezoni še dve predstavi: V nedeljo Schillerjevi „Ropariji“, v torek pa Nestroyeva gluma „Danes bomo tiči“. V „Roparijih“ so glavne vloge razdeljene takole: starega Moora igra g. Danilo, Franca gosp. Kovačič, Karla g. Deyl, Schweizerja g. Verovšek, Spiegeberg g. Orehek, Danijela gosp. Bo- leška, komisarja g. Dobrovolny, Ama- lijo gđ. Ogrinec in Kozinskega gđ. Rů- ckova. V tej zaloigri nastopi g. Rudolf Deyl zadnjič na slovenskem odru, na ka- terem je sodeloval vestno in marljivo tri sezone. Igral je tekom te dobe 104 vloge in nastopil 132krat. Kot novinec je prišel v Ljubljano ter se tako naglo naučil slo- venskega jezika, da je mogel že v prvih mesecih igrati največje in najtežje ljubim- ske vloge. Bil je ves čas zanesljiv in po napredku stremel igravec, ki si je pošteno zaslužil simpatije slovenskega občinstva. Med njegovimi ulogami naj omenimo le ne- katere: princ („Emilija Galotti“), Karl („Ro- parji“), dolski župnik, Mortimer („Marija Stuart“), igralec („Hamlet“), Romeo („Ro- meo in Julia“), Dolinar („Jakob Ruda“), Štefan in Nande („Rokovnjači“), dr. Trdina („Sin“), Kvas („Deseti brat“), Martin Smola, dr. Kovač („Pri belem konjičku“), Trnek („Valvazorjev trg“), Tapkin („Revizor“) itd. Nadejati se je, da se bode občinstvo v naj- večjem številu vabilu našega dramskega osebja odzvalo ter se udeležilo njegove be- nefice, pri kateri ima gosp. Deyl veliko in svojo prelepo ulogo Karla Moora.

— Narodna čitalnica v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 25. marca 1901, svojim članom in po njih vpeljanim gos- tom v veliki dvorani „Narodnega doma“ zabavni večer s sodelovanjem gospice Mire Devove, moškega kvarteta (gg. V. Črnko, A. Svetek, I. Završan in J. Jak) in slavne meščanske godbe. Vspored: 1.) Mendels- sohn: „Ženitvanska koračnica“, svira meščanska godba. 2.) Dr. Ipavio: „Savska“ moški četverspev, pojo gg.: V. Črnko, A. Svetek, I. Završan in J. Jak. 3.) Auber: „Mutasta iz Portici“, overtura, svira meščanska godba. 4.) a) Mayerbes: Pa- ževa kavatina iz opere „Die Hugenotten“, b) „Mak“, poje gospica Mira De- vova. 5.) Parma: „Triglavske rože“, svira meščanska godba. 6.) Dr. Ipavio: „Moži- ček“, pantomima s spremljevanjem glasov- irja. 7.) A. Svetek: „Zaprta so njena okenca“, moški četverspev, pojo gg.: V. Črnko, A. Svetek, I. Završan in J. Jak. 8.) Smetana: Pesem pri sibelii in polka iz opere „Poljub“, svira meščanska godba. 9.) Dr. Ipavio: „Oblačku“, moški četvero- spev, pojo gg.: V. Črnko, A. Svetek, I. Završan in J. Jak. 10.) Popp: „Fantazija iz ruskih pesnij“ za flavto, svira meščan- ska godba. 11.) pl. Zajc: Dvospev iz opere „Zrinjski“, svira meščanska godba. 12.) Parma: „Canzonetta“ za krilorog, svira meščanska godba. 13.) Gounod: Velika fantazija iz opere „Faust“, svira meščan- ska godba. 14.) Šaljiva loterija. Začetek točno ob 8 uri zvečer.

— Občni zbor „pisateljskega pod- pornega društva“, ki je bil sklican na dan 18. marca t. l., se ni mogel vršiti, ker ni bilo zadostno število društvenikov prisotnih. Zato se bode vršil občni zbor imenovanega društva v torek, 26. t. m. ob 8. uri zve- čer v gostilniških prostorih „Narodnega doma“ s istim vsprejedom. Na obilno ude- ležbo vabi odbor.

— Podelitev ustanov. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko podelila je izpraznjeno ustanovo za nadaljevanje študij na dunajski eksportni akademiji slušatelju omenjene akademije g. Lud. Boštjančiču iz Trsta. Nadalje podelila je trgovska in obrtniška zbornica za leto 1901. ustanove

naslednjim učencem, oziroma učenkam tu- kajšnjih strokovnih obrtnih šol in sicer: Josipu Grčarju, Iv. Cedilniku in Jos. Kastelcu po 100 kron; Josipu Zojku, Mariji Ažman, Mariji Piro in Mariji Su- šnik pa po 50 kron.

— **Novelist Meško**, administrator v grebinkem klostru, je precej nevarno bolan. Vzrok bolezni je prehlajenje in prenaporno delo. Ko je šel v sredo jutraj iz oratorija v sakristijo, da bi maševal, je na kamenitih stopnicah omedlel ter se na glavi precej poškodoval.

— **Mariborsko okrajno glavarstvo** ima čudovito dober nos za tiste občinske napise, ki so samo slovenski. Koder imajo občine take napise, tirja okrajno glavarstvo, da jih morajo odpraviti ter jih nadomestiti z dvojezičnimi. Nasprotno pa okrajno glavar- stvo ne vidi samo nemških napisov, katerih je v tem okraju še mnogo in še nikdar se ni zgodilo, da bi bilo zahtevalo, naj se od- stranijo samo nemški napisi in napravijo dvojezični.

— **Pevska vaja v „Glasbeni Matici“** za moški zbor je namesto v ponedeljek, ko je praznik, v soboto, 23. marca ob 8. uri zvečer.

— **Kolesarskega društva „Ilirije“** redni občni zbor se vrši v nedeljo, dne 24. t. m., ob dveh popoldne v društveni dvorani na Sv. Petra cesti št. 5.

— **Reklamacijsko pisarno za želez- niške tovarne pošiljatve** otvorila bode v Ljubljani tvrdka Domicelj & Lavrenčič. Vodja pisarne bo g. Alojzij Lavrenčič. Z otvoritvijo take pisarne odpomoglo se bode potrebi, katero zlasti trgovci živo občutijo.

— **Prodaja poštnih stvari v Boho- ričevih ulicah.** Z ozirom na „glas iz ob- činstva“, ki smo ga včeraj priobčili, nas je dotični prodajalec prosil pojasniti, da po- streže vsakemu, kdor pride, in da le vpraša, kakor je sploh navada, koder se prodaja razno blago, če se še kaj družega potre- buje, ne sili pa nikogar, da kaj kupi. Tudi včeraj cmenjeni slučaj, da neka žena ni dobila zalepke, se je zgodil le, ker so pro- dajalcu zalepke zmanjkale, a pozneje je žena poslala vnovič po njo in jo dobila.

— **Glas iz občinstva.** Na Franca Jo- zefa cesti prižigajo se električne žarnice tako pozno, da morajo obiskovalci gleda- lišča po temi iti v gledališče. Istotako je tudi v Knafljih ulicah tema. Čadno je, da drugod okoli gore luči, samo v teh ulicah ne, po katerih hodijo ljudje v gledališče. Včeraj zvečer so bile na Franca Jožefa cesti žarnice prižigane šele okoli 1/8. Taki nedo- statki naj bi se v interesu občinstva od- pravili. Včeraj so tuji, ki so šli v gleda- lišče, glasno in ostro izrekli svojo sodbo o taki brezobzirnosti nasproti občinstvu.

— **Pri vojaškem naboru v Ljubljani** je bilo včeraj 57 mladeničev potrjenih k vojakom.

— **Težko ranil je Globočnikov hlapec** Martin Junger v Kolodvorskih ulicah št. 7 sohlapca Franca Žargija. Sprla sta se bila v hlevu, in ker je Žargi Jungerja sunil s pestjo v obraz, je ta pobral dritelje in ga udaril z njim po glavi, da se je zgrudil na tla. Težko ranjenega Žargija so prepeljali v deželno bolnico, napadalca Jungerja pa v zapor.

* **Hrvatski in slovenski pisatelji in obrazovalni umetniki** so poklonili diki ju- goslovanskih rodoljubov, biskupu Jos. J. Strossmayerju na dan njegovega le- tošnjega godu krasno knjigo „Spomen ovieče iz hrvatskih i sloven- skih dubrava“. Knjiga je izdala z mnogimi ilustracijami Hrvatska Matica ter sta jo izročila Strossmayerju predsednik „Maticе Hrvatske“ prof. Tade Smečič in odbornik, pisatelj Ljuba Babič-Gjalski.

* **Lvovski občinski svetniki.** Iz Kra- kova poročajo: List „Napred“ javlja, da je bilo 64 občinskih svetnikov v Lvovu dolžnih davek. Že dva dni kasneje pa je mogel župan dr. Malachovski v občinski seji sporočiti, da dolguje davek samo še 31 občinskih svetnikov. Med tem je namreč 33 občinskih svetnikov svoj dolg poravnalo. Župan je prosil namestnika grofa Pininskega, da bi uradno glasilo imen dol- žnikov ne objavilo in s tem mesta Lvov še hujše ne kompromitiralo.

* **Zemlja se udira v občini Domanin** nedaleč Uhar. Središča. Tri hiše so se že podrle, sedem pa se jih menda še bo. Po- sestniki hiš so sami reveži.

* **Pregnan odvetnik.** Hilsnerjev za- govornik, odvetnik dr. Auredniček se mora izseliti iz Kutne Hore na Dunaj, ker je vsled antisemitske gonje izgubil vso klientelo ter nima miru.

* **Zakonska drama.** V Möllingu pri Dunaju je živela 30 let stara Marija Ha- lada ločena od svojega 45letnega soproga, tvorniškega delavca. Bila je kuharica v hiši zdravnika Pollaka. Ko je te dni šla iz hiše, jo je čakal njen mož ter nanjo ustrelil dvakrat. Nato je ustrelil sebe. Ma- rija Halada je teško ranjena.

* **Mistificirano oblastvo.** Predvčeraj- šnjim so v Krakovem obesili vojaka morilca Balzerja. Takoj po justifikaciji pa je dobilo sodišče iz Opave brzojavko, da je Balzer pomiloščen. Radi tega je nastala v mestu velika razburjenost, kajti Balzer je bil že mrtev. Ali kmalu je došlo iz Opave obvestilo, da je odposlal dotično brzojavko neki človek, ki duševno menda ni normalen in ki si je že parkrat dovolil take „dovtipe“.

* **Kako podpira mesto Milan gleda- lišče.** Gledališče „Scala“ v Milanu dobi za prihodnjo sezono 120 000 lir subven- cije od mesta. Gledališko društvo, ka- teremu je na čelu vojvoda Visconti, pa da 100 000 lir. Lep denar, zato pa tudi lepo gledališče in lep repertoar!

* **Nevedoma je ubila svojega moža.** V Holiču (njitranska županija) je prišel v neko hišo tujec, ki je prosil prenočišča. Prej pa je prosil ženo, naj mu spravi zavoj. Ko je spal, je pogledala žena zavoj ter videla, da je poln bankovcev. Iz lakomnosti ga je v spanju ubila s sekuro. Ko pa je hotela truplo skriti, je videla, da je ubila svojega moža, ki se je vrnil iz Amerike.

* **4205 ženskih src se je raztužilo** v Bremenu radi znanega atentata na nem- škega cesarja. Zato so mu poslane krasno spomenico s posebno žensko deputacijo.

* **17leten ubijalec in ropar.** V Milanu v ulici Fiori Chiari je bivala Magdalena Bellotti, 55 let stara ter oddajala prenočišča. Pri nji je stanoval 17letni Peter Cappelletti, kateri je bil zadnje čase brez dela in brez denarja. Dne 6. t. m. so dobili Bellotti smrtno ranjeno. Prej nego je umrla, je iz- javila, da jo je napadel Cappelletti, jo ranil, ji odnesel uhanu in prstane, nekaj zlatnine in denarja. Redarstvo išče zločinca, kateri se je skrival v Milanu. Morilec je premožne rodbine, ali ni maral delati, ampak živel lahkomiselno.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 22. marca. V današnji seji poslanske zbornice so nemški radi- kalci začeli obstrukcijo. Zahte- vali so, da se morajo vse interpelacije doslovno prečitati, podali so pa tudi dva nujna predloga. Radikalci so začeli obstrukcijo, ker spravlja predsednik njih interpelacije v tajno sejo. Danes so ra- dikalci dosegli svoj namen. Po daljših pogajanjih je Vetter objubil, da se v javni seji prečitata dve interpelaciji, ki sta bili določeni za tajno sejo, na kar sta Schönerer in Wolf svoja dva nujna predloga umaknila. Na razpravo je po- tem prišel Ellenbogenov nujni pred- log glede poslanca Seitzja, katerega je Lueger spravil ob učiteljsko službo. Pri tej debati je prišlo do najviharnejših prizorov. Krščanski socialisti so sli- šali take, da jih bodo pomnili. Ellen- bogen jim je mej drugim celo rekel, da so stranka brez časti. Ellenbogen je predlagal, naj se naroči ustavnemu odseku, da mora tekom 8 dni poročati o Ofaerjevem predlogu, po katerem ni dovoljeno disciplinarno postopati proti poslancem, če tega parlament ne do- voli. Ellenbogenov predlog je bil sprejet, na kar se je začela razprava o pred- logih zastran podpore po ujmah pri- zadetim okrajem. Prihodnja seja bo v torek.

Dunaj 22. marca. V vinarskem odseku je vlada pojasnila svoje stališče glede vinske klavzule, zahtevala pa je, da ostanejo njena pojas- nila tajna. Pri tej priliki je Vuković pojasnil, da namerava nemška vlada zahtevati, naj se l. 1903 odpravi ca- rina na rudeča vina, ki se primešavajo drugim vinom, katera carina znaša od 1892 leta 10 mark. Prosil je vlado, naj poskrbi, da se tej želji ne ugodí.

Dunaj 22. marca. Železniški odsek je izvolil posl. Sylvestra za refe- renta o investicijski predlogi. Sorefe- renta sta Kaftan in Szwiertnia. Referent za odstavek o refundaciji 80 milijonov kron pa je Kolischer.

Dunaj 22. marca. V predvčerajšnji seji je nemški radikalec Stein zmerjal Čehe s psovko „böhmischer Cirkel“. Čehi so poslali k prezidentu deputa- cijo in zahtevali zadoščenja. Ker jim ga Vetter ni hotel poskrbeti, so izjavili, da se v taki zadevi ne bodo nikdar več do njega obrnili, a če bi se še kdaj zgodilo tako žaljenje, poskrbeli si bodo satisfakcijo tako, kakor se še nikdar v nobenem evropskem parla- mentu ni primerilo.

London 22. marca. Pod predsed- stvom grofa Walderseeja so zastopniki velesil sklenili poravnati nastali kon- flikt mej Rusijo in Angleško začasno na ta način, da se tako Rusi kakor Angleži danes, 22. t. m., umaknejo s teritorija, radi katerega je nastal kon- flikt in da opuste Angleži vsa dela za železnico, dokler se preporno vpra- šanje ne reši diplomatskim potom.

Narodno gospodarstvo.

O sadjarstvu.

V nekaterih krajih naše dežele na- prednje sadjarstvo tako, da je kar veselje gledati take vasi. Žalost pa obhaja človeka, videčega kraje, kateri nimajo skoro nobe- nega sadnega drevja. Pač imamo po druželi več kmetijskih podružnic katere se trudijo s hvalevredno požrtvovalnostjo za povzdigo sadjarstva. Imamo tudi nekaj teoretično in praktično izobraženih sadjarjev različnega stanu, kateri mnogo delujejo za prosep gospodarstva na tem polju, toda kaj nam vse to pomaga, ko pa nedostaje, in to po- vderjam, masi naroda večje izobrazbe in pred vsem pouka. Na lastne oči sem videl, kako je neki posestnik sadil drevesca, ka- tera je dobil iz kmetijske podružnice. Z lopato je privzdignil rušo, potisnil drevesce s koreninami v luknjo ter z nogo zopet zamašil rušo. Ako je tu pa tam kaka ko- reninica ven gledala, za to se je malo zmenil. In tega ni delal iz nemarnosti, ampak vsled nevednosti. In zdaj naj drevo raste in uspeva.

Žalibog da se s cepljenjem ne godi nič bolje. Skoro v vsaki vasi se nahaja očanec, kateri si v nemalo čast šteje, da ima pri cepljenju „srečno roko“. In kako požlahtnuje? Divjak prekolje 10 cm ali še več globoko, vtakne v precep cepiča in na vse to povije in poveže ilovico. Ako je cepič eno- ali dveleten ali pa celo kaka vejica, to mu je vse jedno. Da je težavno in zamudno delo, ilovico tako poviti, da ne dohaja zrak, bo vsakemu umevno. O kakem drugem cepljenju nima niti pojma. Da se izmed 100 dreves komaj 50 prime in še te imajo največkrat kal bolezni v sebi, je čisto naravno. To ni nič pretira- nega, vse je žalostna istina in prepričan sem, da sta dve tretjini krajev na Kranj- skem, v katerih se ne godi nič bolje. Kakor mora obhajati razumnega čebelarja groza, ko vidi po vaseh na pol razpadle čebel- njake, ki so pravi pomniki te porušene gospodarske stroke, ravno tako ga obide žalost, ko se ozira po sadnem drevju. Mlado na pol doraslo drevje, a že hira in se suši. Zdravega mladega zaroda je bore malo. Le sem in tje zapazimo kako lepo zrastle sadno drevo, kateri stoji kakor steber sredi razvalin.

Posestnikov, kateri imajo lepo in oči- ščeno sadno drevje, je malo. In še ta na- predek je pripisovati največkrat posebnemu trudu kacega župnika ali učitelja, kateri mu je na lici mesta kazal, kako mora sa- diti, oplemenjevati, izgojevati, zatirati škod- ljivi mrčes itd.

Ker že govorim o duhovnu in učitelju, še par besed o teh dveh stanovih. Bili so časi, ko so duhovniki veliko, lahko se reče, največ storili za prosep dobičkonoanega sadjarstva. Saj ima pa tudi vsak župnik več ali manj sveta, na katerem lahko na- pravi lep, vzgleden sadovnjak. Žalibog, da župniki-sadjarji vedno bolj izginevajo, a mladi duhovniški naraščaj ima prav malo ali pa nič razuma za to prelepo gospo- darsko panogo. Postal mu bo popolnoma neznan, koliko lepega, mičnega in korist- nega ima v sebi ta srce in duha blažega kmetijska stroka.

In učitelji? V čast temu stanu lahko rečemo, da imamo na Kranjskem mnogo učiteljev, kateri so teoretično in praktično izvežbani v sadjarstvu in razvijajo v tej stroki živahno delavnost. Le žal, da je malo takih, kateri bi imeli zraven drvesnice tudi sadovnjak. Mnogo šol pa še drevesnic nima. (Konec prih.)

„Henneberg-svila“

— le pristna, ako se naroča naravnost pri meni — na bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 65 kr. do 14 gl. 65 kr. meter. Vsakomur franco in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošiljajo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg (100-5)
Seldon-Fabrikant (k. u. k. Hoff.), Zürich.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborna deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (28-12)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana

Realjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umri so v Ljubljani:

Dne 19. marca: Jožef Černič, delavec sin, 10 mes., sv. Petra cesta št. 4, pljučnica. — Marija Janc, delavčeva hči, 20 mes., Marije Terezije cesta št. 11, skarlatica.

Dne 20. marca: Jera Selan, delavka 84 let, ostarelost. — Terezija Kircher, kuharica, 78 let, Emenska cesta št. 4, pljučnica. — Janja Oelhofer, komptuaristova žena, 32 let, Kladezne ulice št. 8, jetika.

Dne 21. marca: Marija Fajgelj, zasebnica, 86 let, Ravnikarjeve ulice št. 15, ostarelost.

V hiralnici:

Dne 18. marca: Ana Grablovič, dninarica, 66 let, rak.

Dne 19. marca: Marija Kamnikar, dekla, 81 let, ostarelost.

Dne 20. marca: Reza Žagar, dekla, 31 let, kap.

V deželni bolnici:

Dne 15. marca: Josip Dejak, uradnega sluge sin, 3 leta, naduha. — Terezija Kavčič, kočarica, 47 let, srčna hiba. — Ivan Šemerl, ubožec, 78 let, ostarelost.

Dne 16. marca: Stanko Gerdina, sprevodnikov sin, 4 leta, davica.

Dne 18. marca: Helena Kašnik, gostija, 50 let naduha. — Fran Porenta, urar, 31 let, jetika. — Josip Jankovič, delavec sin, 14 ur star, življenjske slabosti.

Dne 19. marca: Katarina Zrinšek, branjevka, 73 let, ostarelost.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. Srednji sračni tlak 736,0 mm.

Maroc	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Močnina v 24 urah
21	8. zvečer	719,9	7,4 sl. jvzhod	dež		14,8 mm.
22	7. jutraj	724,6	4,0 sl. jvzhod	dež		
	2. popol.	727,4	4,0 sl. jvzhod	oblačno		

Srednja včerašnja temperatura: 7,7°, noč male: 4,6°.

Dunajska borza

dne 21. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah	98:10
Skupni državni dolg v srebru	97:90
Avstrijska zlata renta	117:80
Avstrijska kronska renta 4%	97:25
Ogrska zlata renta 4%	117:75
Ogrska kronska renta 4%	93:—
Avstro-ogrsko bančne delnice	1675:—
Kreditne delnice	716:—
London vista	240:25
Nemški državni bankovci za 100 mark.	117:55
20 mark	23:49
20 frankov	19:09
Italijanski bankovci	90:40
C. kr. cekini	11:32

Št. 11.

Razglas.

(614-1)

Dne 1. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne oddala se bode v občinski pisarni v Vipavi potom zmanjševalne javne dražbe zgradba okrožne bolnice v Vipavi.

Ponudnik mora položiti 10 %, varščino v gotovini ali v vrednostnih papirjih. Načrt in proračun z dražbenimi pogoji, je na ogled razpoložen od 21. t. m. dalje pri gospodu županu v Vipavi.

Zdravstveni zastop za okrožje Vipavsko v Vipavi

dne 18. marca 1901.

Načelnik: Božič.

Jutri
žrebanje!

Srečke invalidska hvala
po 1 krono

Glavni dobitek
60.000 vrednosti.
V gotovini 20%, manj.
priporoča (416-14)
J. C. MAYER
v Ljubljani.

60.000 kron znaša glavni dobitek loterije invalidsko-zahvalne, ki se izplača v gotovem 20% odtegljajem. Opozarjamo čast. čitatelje, da bode žrebanje neprekinjeno 23. marca t. l.

Potrjim srcem javljava pretužno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo, našega priročnega ljubljenskega so-proga, oziroma očeta, gospoda

Tomaža Valka

c. kr. okrajnega nadzenerja

danes ob 11. uri dopoldan, po kratki mučni bolezni, v 52. letu svoje dobe, k sebi v boljše večnost poklicati.

Pogreb vršil se bode v petek, dne 22. marca ob 5. uri popoldne.

Svete maše za dušo ranjcega brale se bodo v tukajšnjih cerkvah.

Dragi ranjki priporoča se v blagi spomin in pobožno molitev.

Rudolfovo, dne 20. marca 1901.

Antonija Valka roj. Prillinger, soproga.

Edvard Valka, sin.

(615)

Prosi se tihega sožalja!

Zahvala.

Za mnoge dokaze prisrčnega sočutja mej boleznijo, kakor ob smrti naše iskreno ljubljene soproge, oziroma matere, hčeri, sestre, svakinje in tete, gospe

Janje Oelhofer roj. Paiser

za lepe poklonjene vence ter za mnogobrojno častilno spremstvo k zadnje nu počitku izrekamo tem potom vsem svojo najprisrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 22. marca 1901.

(618) **Globoko žalujoči ostali.**

Pri c. kr. poštnem in brzojavnem uradu v Črnomlju se sprejme mladenič, kateri je pošten, trezen in lepega vedenja

za pismonošo

proti mesečni plači 32 kron, prostim stanovanjem in dobro hrano. Dotičnik mora znati vsaj za silo slovensko ter nemško brati in pisati. (610)

Išče se izučen

pek

srednje starosti, samec, z dobrimi spričevali.

Ponudbe naj se pošljejo na slav. okr. županstvo v Senožečah. (595-2)

(800-18)

Trgovino z mešanim blagom

na najlepšem kraju v **II. Bistrici**, kjer je velika trgovina z lesom in z drugimi rečmi, in kjer so c. kr. sodnija, c. kr. davkarja, c. kr. notarijat, c. kr. žandarmerija, dr. medicine itd. oddam takoj po dogovoru ali na jesen. (617-1)

Anton Domladis,

posestnik in trgovec v II. Bistrici.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevica, Plizen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m jutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plizna, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plizna, Budejevica, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m jutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 52 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m jutraj.

Najstarejša drevesnica na Češkem kralj. rumunski dvorni dobavitelj vel. Kuchle (Brazskub) pri Fraki. priporoča v najbolj znani kakovosti sadna, lepotična in drevoredna drevesa sadno in lepotično grmovje, divjake in ograjne sadike, rože, konifere, buksus- in lovorova drevesa, kamelije, Azaleje, različne palme, perane, preprožne in skupinske rastline. Najboljša semena. — Tudi se dobi vedno vezalno zelenje, kakor: Thuja, Retinispora, Taxus itd. sveže in kratko rezano, 50 kg. K 15-—, kamelijini vršički 1 kg. K 1-20. (608-1) Najnižje cene. Ceniki brezplačno.

Stanovanje

obstoječe iz dveh lepih sob, sobe za posle in shrambe,

se odda takoj na Marijinem trgu št. 1, III. nadstropje. (601-2)

Kulmbaško sladno pivo

daje moč in redi telo.

Dobava v steklenicah (pastérizovane) od tvrdke

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice

Istotam: (12-66)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega pristnega likerja Triglava iz planinskih zelišč.

Vrtnarica.

(Klndergärtnerin.)

V prijetnem, zdravem mestecu na Gorenjem Štirskem živeča uradniška obitelj išče k dvema otrokoma (4 in 2 1/2 let) zdravo, spretno, slovenskega (ozir. hrvatskega) in nemškega jezika večšo gospodično lepih občevalnih oblik in iz poštene obitelji kot

vrtnarico

ki bi morala, po možnosti, pri stanu primernih hišnih opravkih gospodinjjo podpirati.

Ponudbe z zahtevami in prepisi spričeval na upravnishvo „Slov. Naroda sub „J. K. Gorrenje Štirsko“.

(607)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prost za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj“ M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. februarja 1899.

(269-7) L. Kres, mlekarja.

Prym trpežna peresa

iz najboljšega jekla, obržde do 6kratno toliko črnila kot navadna peresa, dasi v cení niso dražja.

Prym-pero ima tudi to dobro lastnost, da ne dela madežev, ako se pregloboko v črnilo pomoči. (418-6)

Izdaja je v treh vrstah:

Znamka 21.639 E F za tanko pisavo,

„ „ F „ malo debelejši pisavo,

„ „ M „ navadno debelo pisavo.

1 skatlija = 144 peres K 2-40, pošta 10 h.

Edino zastopstvo za Kranjsko:

Ivan Bonač

nasproti c. kr. glavne pošte v Ljubljani.

Istotam dobé se vsak teden najnovejše izšle

umetne razglednice.

Največja

življenjsko-zavarovalna družba

na svetu

je „The Mutual“

v New-Yorku.

Ustanovljena 1842.

Čisto vzajemna.

Skupno premoženje dné 1. januarja 1. 1900:

K 1489⁶/₁₀ milijonov.

Čisti dohodek na korist zavarovancev 1. 1899:

K 38,158.423.

Popolni jamčujoči kapital za zavarovanja, ki se sklepajo v Avstriji, leži pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaji. (454-17)

Glavna agentura za Kranjsko:

Brata Pollak v Ljubljani.